

REDACTIE:

E. HEIMANS, J. JASPERS JR. EN JAC. P. THIJSSE.

Adres van de Redactie:

JAC. P. THIJSSE, 1^E HELMERSSTRAAT 171.

UITGAVE VAN:

W. VERSLUYS TE AMSTERDAM.

Prijs per jaar f 3.60.

Een Slangenmaal.

Half Mei. Heerlijk, zonnig wandelweer. De hitte is niet meer zoo buitengewoon, maar in weken heeft het niet geregend. Daardoor zijn de meeste slooten slecht van water voorzien. Hier langs de Ringdijk bij Amsterdam zijn ze zoo goed als droog.

De kikvorschen en salamanders leiden een treurig leven; evenals de waterkevers verlaten ze de slooten, waarin ze geboren en getogen zijn, om, op de reuk afgaande, elders een vochtiger oord te zoeken.

Maar dat schijnt de springers en kruiers niet wel te gelukken. Zie ze droevig voortstompelen tusschen de kwijnende grassen en de droge rietstengels van de slootkant, in de hoop daar wat muggen of vliegen te snappen.

Dat kost menige kikker zijn hachje; want, tusschen het riet verscholen, liggen de ringslangen op de loer. Die zijn van daag bijzonder talrijk; dat is, nu al de derde maal binnen een uur, dat er een grootte slang voor onze voeten opschrikt, en bliksemsnel tusschen gras en riet voortschietend in zijn hol verdwijnt.

't Is dan ook „echt slangenweertje”, zooals de jongens zeggen, maar aan vangen is geen denken, want juist bij zoo'n droge hitte tegen de middag zijn ze tien maal zoo vlug als anders. Dat gaat vroeger op de dag beter, als ze pas uit de holen kruipen, of in de nazomer, als de jongen uit de eieren zijn gekomen.

Ook voor de libellen is het uitgezocht weer; het wemelt er van; hun vleugels trillen, flikkerend als diamant, in het zonlicht; met wat een vaart, wat een behendigheid zwenken ze, als ze een witte of aurelia in het oog krijgen. Als het kil, vochtig weer is, kunt ge ze met de hand van een rietstengel afnemen; dan zijn ze als verstijfd of versuft. Het zijn net als de vlinders en ringslangen echte kinderen van de zon; warmte en licht — dat is hun lust en hun leven.

Zonnige warmte, die is er vandaag dan ook genoeg. Kijk, daar zit aan de schaduwzijde van een steenen mijlpaaltje een watersalamander, zoo lang en zoo dik ongeveer als een pink; hagedissen noemen de kinderen ze hier, everdassen, zeiden wij jongens in Overijsel.

't Is een mannetje; zijn anders zoo sierlijk geteekende rug is nu vaal, eenkleurig; de gevlekte kam op rug en staart, zijn grootste sieraad in de paartijd, is nauwelijks te zien, zoo zit die tegen het lichaam gekleefd; en toch is de lente nog niet om.

Laten wij de versmachtende stumper meenemen; 't is half twaalf, we kunnen de terugweg door de Plantage nemen en even Artis binnenloopen; daar weten we een plekje, dat de kikkers en salamanders, als ze praten konden, thans een hemel op aarde zouden noemen. Bij de droge slooten vergeleken is het dan ook werkelijk een kikkerparadijs.

Niet ver van de min of meer geriefelijke verblijven van schildpadden, krokodillen en krijschende kakatoes staat op een tafel midden in de slangenzaal van Artis een glazen gevaarte, bijna vierkant en verscheidene meters in omtrek, en van boven slechts gedeeltelijk met glas bedekt.

We zijn er, en vragen aan de oppasser, of we onze salamander er in mogen werpen; de man heeft er niets tegen; daar gaat onze vriend over de rand en komt in 't water te recht.

Een oogenblik is hij versuft, het bad koelt hem ook wel wat snel af, waarschijnlijk; maar lang duurt zijn beduisdheid niet. Zie hem eens schudden en draaien, kopje boven, kopje onder; hij geniet; 't is een ander dier geworden. Hier in zijn element vertoont hij weer de volle pracht van zijn bruijomspak, de kam op zijn rug verheft zich weer, het zwartgespikkeld oranje op zijn buik gloeit als vuur.

Na het verkwikkend bad zoekt hij weer 't zonnetje, waartegen hij zoeven nog aan een koud paaltje beschutting zocht; hij loopt of liever kruipt, maar toch sierlijker en vlugger dan men van een koudbloedig diertje verwachten zou, naar de rand van zijn lang en smal badbassin; nieuwsgierig rekhalzend, draait hij 't langwerpige kopje met de zachtmoedige en schrandere oogjes naar alle zijden.

Vlak voor hem in 'tmidden van zijn lusthof, verheft zich een rotsje, voor onze salamander een Mont-Blanc, beplant met mossen en varens, aralia's en clivia's. Uit een bron bij de top vloeit zacht ruischend naar alle zijden water neer, in een vijver met bemoste zoomen aan de voet van de rots. Alles is hier frisch en krachtig; hier is geen watergebrek, geen afmattende droogte en hitte.

Wel vallen de morgenstralen schuin door 't glazen dak, maar getemperd door 't steeds borrelende koele rotswater geven ze een zachte, zoele, vochtige warmte. Heerlijk! Met zichtbaar welbehagen koesteren zich die groote, groene hagedissen op het doorwarmde mos, een andere snuffelt naar kevers of wormen; kleine schildpadden waggelen naar het zonnigste plekje, om er zich lekker en lui neer te vlijen en duwen onbeleefd en zelfzuchtig genoeg een paar hazelwormen in een hoek.

Maar vooral die groote, geel en bruin gevlekte landkikker, die daar op de rots zit, vindt het lekker; zijn oogen ten hemel geslagen, soest en droomt hij in zalige verrukking; alleen zoo nu en dan verschuift hij eens met het zonnetje mee: hij is te lekker, om zich veel te bewegen.

Arme kikker!

Vlak voor ons aan deze kant van de miniatuurbeek golft het mos; zou er wat onder zitten? Daar verschijnt een geschubd kopje, zoo groot als een hazelnoot, een zwart draadje trilt er vóór heen en weer, een oogenblikje staren een paar vurige slangenogen de kikker aan. Het kopje verdwijnt met een ruk.

„Die heeft bepaald iets in de zin”, zeggen wij, mijn vriend T. en ik, bijna te gelijk; de golving van het mos, waaronder de slang voortschuift toont ons de weg, die hij neemt. Daar verschijnt hij weer, nu aan de andere zijde van de rots, daar waar de kikker zit.

Schijnbaar achteloos draait het kopje heen en weer; nu wordt ook de gele ring achter de kop zichtbaar; wat fonkelen die oogen. De slang is bijna zwart geworden en de ring lijkt wel goud! Toch is er geen overijling in zijn

bewegingen te bespeuren; 't is ingehouden hartstocht, tijdelijk bedwongen drift! Wat glanst die huid, wat een schitterschijn op elke schub! Zoo moet de ringslang er uit gezien hebben, die het sprookje van de gekroonde slangenkoning deed ontstaan.

Hij kruipt uit het water bedwaard tegen de rots op; maar hij richt de kop niet naar de droomende kikvorsch; gelijkmatig zijn al zijn bewegingen, eer traag dan gehaast. Nu is hij op de hoogte van de kikvorsch, maar achter hem aangekomen; hé, de slang schuift zacht en langzaam voorbij; zouden wij ons vergist hebben?

Pas op, wat beteekent dat! De slang legt de kop plat tegen de steenen, schuift die met een stuk hals, terwijl de rest van het lichaam als een touw opgeschoten ligt, terug in een boog over de grond, om de kikker heen, tot op een hand breed beneden zijn voorpooten.

En nu, met een schok, zoodat wij er zelf van schrikken, vliegt de kop omhoog tot vlak voor de bek van de kikker. Een luid gesis, en de kikker kijkt verbaasd in een paar wijd opgesperde kaken; ook hem vaart een schok door de leden, zijn kleur verschiet, zijn oogen puilen omhoog uit de kop, zijn dijen trekken zich krampachtig samen, maar 't is te laat voor de sprong — de slangenkop schiet onzichtbaar snel vooruit, de kikker is in de wang gegrepen en zwaait als aan een touw gebonden door de lucht; een smak! een piep! de slang heeft hem tegen de rots geslagen, zonder evenwel los te laten. De kikker schijnt verdoofd door de slag, hij beweegt zich niet; hiervan maakt de slang onmiddellijk gebruik; in één ondeelbaar oogenblik laat hij los en bijt weer toe; maar nu heeft hij de kikker vlak vóór in de lippen gepakt; ongeveer tot de neusgaten reiken de slangenkaken.

Nu wordt de kikker eerst goed wakker. Er ontstaat een heftige worsteling; hij zet de vliezen van zijn zwempooten wijd uitgespannen tegen de steenen, hij schudt en trekt en slingert, de slang houdt vast en laat zich meewentelen en meetrekken; de kikker tracht te springen en zich zoo los te rukken, hij duikelt om en om — de slang duikelt mee, maar houdt vast; alleen het voorste deel van 't lichaam is in beweging, de rest blijft stevig tegen de grond gedrukt, hij laat blijkbaar de kikker zich afmartelen. Het wordt onaangenaam, om aan te zien, — was er geen glas tusschen ons en de strijders, de slang had al lang kennis gemaakt met de wandelstok, die onze handen doet jeuken; en toch de slang doet niets, dan wat alle vleeschetende dieren doen, tot de nachtegaal en de lieve pimpelmeesjes toe; maar slangen hebben nu eenmaal onze sympathie niet.

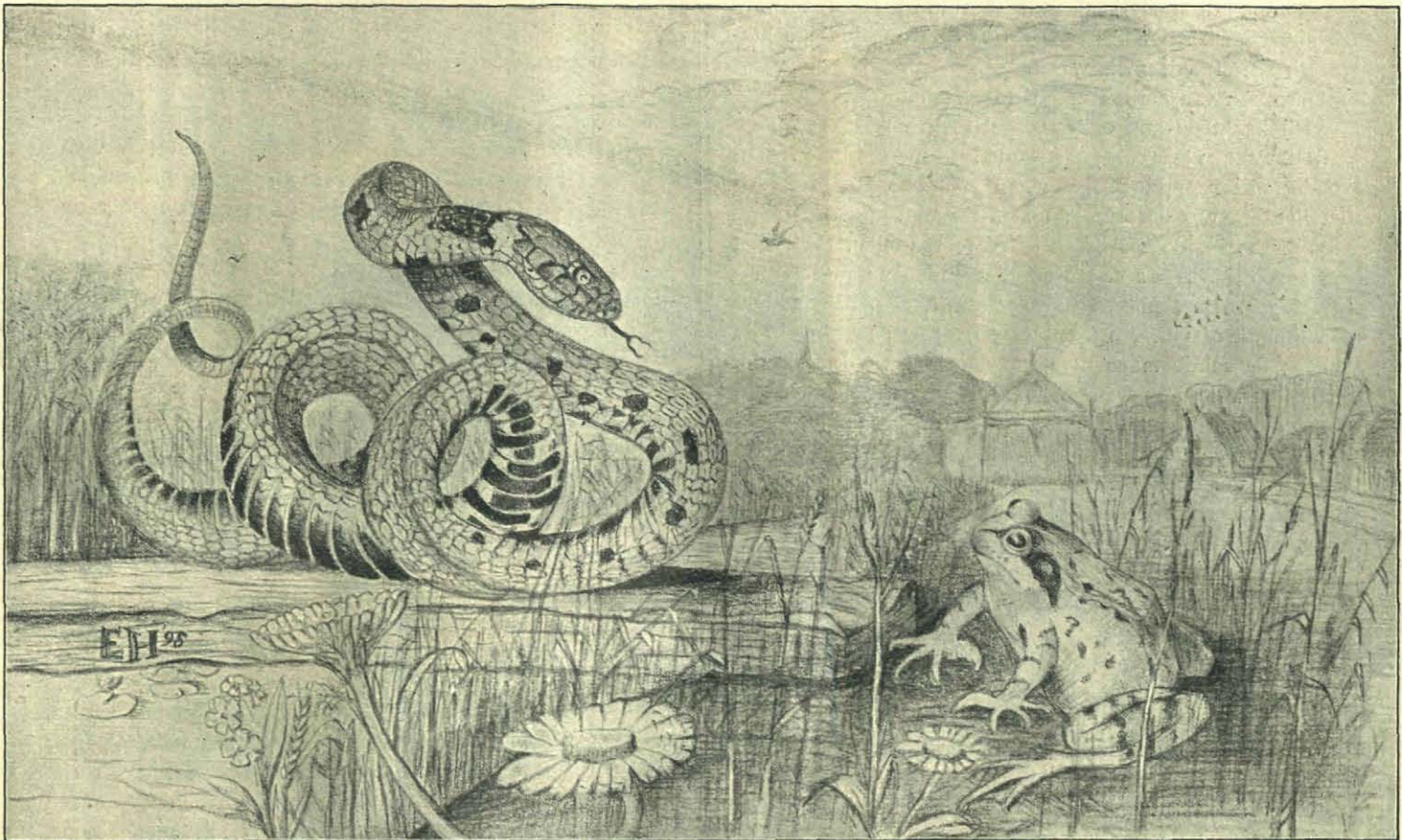
De overige dieren in 't terrarium nemen, zoo 't schijnt, volstrekt geen notitie van het mauvais quart d'heure, dat hun medebewoner daar beleeft; een hazelworm schuift kalm over de slang heen; een groene hagedis kan zelfs niet nalaten, de slang en passant even in de staart te bijten.

Bijna tien minuten duurt reeds de worsteling van de kikvorsch; kinderen en volwassenen drukken de neuzen tegen de ruiten van het terrarium. Uitroepen van medelijden met de kikker, van afkeer van de slang, van aansporing tot verzet, ontsnappen menige mond.

„Wat een brutaal dier! die kleine slang wil die groote kikker opeten, en zijn kop is nog niet half zoo groot als de bek alleen van de kikvorsch!”

(Vervolg van het artikel *Slangenmaal*: Zie O. Z.)

Wederzijdsche consternatie.

EEN RINGSLANG IN SCHRIKKENDE HOUDING EN JONGE, GELE LANDRIKKER.

Bij het kruipen legt de ringslang de kronkels plat op de grond; alleen wanneer het dier schrikt, soms ook wanneer 't onverwachts prooi ziet, zooals op de teekening, richt het een oogenblik de kronkels op, en verheft het voorste deel van 't lichaam.

Het gelukt wel eens, een gevangen ringslang deze stand te doen aannemen, door vlak voor zijn kop met de voet te stampen of met een hamer onverwachts een slag op de tafel te geven, waarop hij rustig voortkruipt.

Verkeert het dier evenwel reeds eenige tijd in gevangen staat, dan is het niet meer zoo schrikachtig, het verheft dan alleen het voorlijf en sist hevig, maar richt niet de kronkels op.

Slechts eenige oogenblikken kan de slang deze opgerichte stand volhouden, maar toch lang genoeg voor een fotografische opname. Jammer, dat het geheele lichaam hierbij eenigszins trilt, zoodat de lijnen niet scherp worden; want dit is de eenige stand, waarbij de onderzijde mooi uitkomt.

„Hij zal wel weer loslaten, als hij niet wil stikken!”

De slang stoort zich niet aan ons, noch aan de wanhopige buitelingen van de vorsch. Deze wordt blijkbaar moe, zijn bewegingen worden zwakker, hij blijft een oogeblik roerloos.

Daarop schijnt de slang gewacht te hebben. Terwijl de onderkaak onbeweeglijk blijft, laat de bovenkaak langzaam los, wordt verbazend gerekt en schijnbaar zoo dun en zoo plat als een boomblad, schiet weer vooruit en haakt zich een vingerbreed verder op de kop van de kikker, zoowat tusschen de oogen, weer vast. Nu strekt de slang ook de onderkaak wat vooruit, de keel verwijdt zich tot een zak en de voorkop van de ongelukkige kikvorsch schuift vrij snel naar binnen.

Uitroepen van verbazing bij de toeschouwers.

„Hij krijgt de kop er warempel toch in!”

„Dat wel, maar die uitstekende heupen kunnen eenvoudig niet naar binnen; die zijn vijf maal zoo breed als het lichaam van de slang”, meent iemand.

Weer begint de kikvorsch tegen te spartelen, maar niet meer zoo hevig als te voren, het lijken nu meer stuip-trekkingen. De slang wacht weer met akelig, ijzig geduld een minuut of vijf. Nu komt er op nieuw beweging in de kaken; de zelfde manoeuvre van zoo even wordt herhaald, en de geheele kop van de vorsch is verdwenen in de ongelooflijk wijd uitgezette hals van de ringslang.

De voorpooten van de kikvorsch beletten het verdere schuiven, ze stuiten aan beide zijden tegen de mondhoeken; als twee horens steken ze aan weerszijden boven de slangenkop uit.

„Nu zal hij het toch moeten opgeven, dunkt mij, die voorpooten gaan er onmogelijk door!” zegt een heer achter ons.

„Zou de slang nu niet moeten stikken, mijnheer?” is de natuurlijke vraag van een juffrouw, tot een oppasser gericht.

„Dat moet-ie zelf weten”, zegt deze.

Een flink uit de kluiten gewassen jongen is minder komiek en antwoordt bescheiden, dat hij wel eens gehoord heeft, dat de slangen bij hun maaltijd de luchtpijp een eindje vóór uit de bek steken.

Men kijkt wel wat ongeloovig, maar voor het feit staande, moet ieder toegeven, dat iets dergelijks wel het geval zal zijn. Een heer in Indische officiersuniform bevestigt het bovendien.

Intusschen is de slang schijnbaar niet veel verder gekomen met zijn prooi.

Sommige toeschouwers krijgen er genoeg van: de voorpooten kunnen er niet door, de bochelg opgetrokken heupen nog veel minder, en het wordt zoetjes aan twaalf uur. Ook wij willen naar huis gaan, maar het levend raadsel daar vóór ons boeit te sterk, en.... onze weetlust wordt bevredigd.

De slang begint het stil liggen te vervelen; hij rekt de kaken verbazend uit, maar het gelukt hem niet, de voorpooten binnen de mondhoeken te krijgen; 't is of hij zich een oogeblik bezint; dan draait hij de bovenkaak geheel naar rechts, zoodat die bijna dwars over de onderkaak komt te staan, en... in de plooi bij de mondhoek, die door deze wending ontstaat, verdwijnt de linkervoorpoot van de kikker; het zelfde kunstje naar links en de rechtervoorpoot volgt de linker in twee of drie tempo's.

De elastieken hals van de slang laat duidelijk zien, waar de uitstekende deelen van het voorlijf van de vorsch zich bevinden. Maar dit duurt niet lang; de hals zelf werkt met draaiende en golvende bewegingen mee, terwijl de bek doorwerkt; het deel dat reeds binnen is, wordt klaarblijkelijk door 't wringen van de slokdarm in de lengte uitgestrekt.

Nu blijft er nog één, zoo 't schijnt, onoverkomelijke hinderpaal voor de slang over: die hoge heupen, die aan de zittende kikker dat eigenaardige voorkomen geven, dat ieder in 't oog valt.

Maar met het verwonderen is het uit. Herhaaldelijk doet de slang pogingen, om die berg met de punt van zijn bovenkaak te bereiken, eindelijk na lang wringen bereikt hij de top; het inschuiven gaat gemakkelijk. De krampachtig kromgetrokken achterpooten van de kikker worden beide te gelijk achter het bekken gevat en naarmate de hals van de slang het lichaam van zijn prooi verder omschuift, strekken zich die pooten. De voeten alleen blijven nog over; in één minuut glijden ze naar binnen.

Het geheele proces had juist een half uur geduurd. De weinige toeschouwers, die met ons het eind hadden afgewacht, slaakten uitroepen, als:

„Nooit gedacht!” „'t Is verbazend!” „Nu geloof ik in 't vervolg ook, dat die groote slangen, daar ginds in de hokken, een hert met gewei en al kunnen inslikken!”

Een paar maal steekt de verzadigde slang de zwarte, gespleten tong uit, rekt zich even en schuifelt, alsof er niets gebeurd is, door 't terrarium. Niemand, die 't niet zelf gezien had, zou willen gelooven, dat hij daar net een volwassen kikker van de grootste soort had binnengewerkt, en dat nog wel zonder het dier eerst in de kronkels plat te drukken, of het met speeksel glijdend te maken, zooals vele groote slangen doen. Wel is hij nog een weinig dikker achter de hals dan voor zijn lunch, maar niemand zou 't zien, die er niet opmerkzaam op gemaakt werd; ook is hij niet loom in zijn bewegingen, zooals dat van reuzenslangen wordt verteld; hij ziet er uit, of hij zonder bezwaar aan een tweede dergelijk hapje zou beginnen.

Wij keerden huiswaarts geheel onder de indruk van het natuurdrama, zooals er in onze prachtige diergaarde zooveel worden afgespeeld.

E. Hs.

